

вони принесли. Цей напрямок досліджень в сучасній історичній та суспільно-політичній українській науці, на жаль, поки що мало розроблений.

Отримано 26.02.2020

УДК 378.015.31:172.15:796.5

Олена Іванівна ТИЩЕНКО,

*викладач кафедри юридичної психології
Національної академії внутрішніх справ (м. Київ),
кандидат педагогічних наук, доцент*

ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ

Розкрито актуальні проблеми національно-патріотичного виховання в закладах вищої освіти. Звернено увагу на сутність патріотизму. Акцентовано на формування ціннісного ставлення особистості до Батьківщини, держави, нації, готовності до захисту національних інтересів, незалежності України, здійснення патріотично-формуючого підходу в навчальний та позаурочний час, а також організацію громадянської діяльності студентів у вищих закладах та громадах.

Становлення системи патріотичного виховання особистості відбувається в умовах розвитку і переосмислення щодо розуміння основних категорій навчання, виховання, розвитку шляхом впровадження принципів патріотично-формуючого підходу у процесі виховання.

Патріотичне виховання включає у себе соціальні, цільові, функціональні, організаційні та інші аспекти. Головною складовою патріотичного виховання є формування у молоді любові до рідної країни, що здійснюється в першу чергу сім'єю, безпосереднім соціальним оточенням через передавання певних культурних традицій.

Над проблемою виховання працювали І. Бех [1, с.170], С. Гончаренко [2, с. 291], Н. Лавриченко [3, с. 21], А. Мудрик [4, с. 81], М. Сметанський [5, с. 8], І. Харламов [6, с. 57] та ін.

Змінився зміст і взаємозв'язок основних категорій педагогіки - освіти, навчання, виховання, соціалізація.

Навчальний процес покликаний забезпечити розвиток пізнавально - інтелектуальної сфери особистості, осмисленню базових світоглядних ідей та розширенню її уявлень, знань індивідуального досвіду.

Соціальні норми та цінності, які засвоюють студенти у процесі виховання, на думку М. Сметанського, підлягають негайному застосуванню у власній поведінці. Виховання характеризується віддаленістю результатів: почуття, переконання і риси характеру формуються тривалий час. Результати виховання важко діагностувати і прогнозувати, вони

залежать від індивідуальних особливостей вихованців. Ефективність виховання залежить від багатьох стихійних чинників й умов соціального середовища, що впливають на розвиток особистості.

Перед вищими закладами постало завдання – виховання патріотичних особистостей, громадян, які готові самовіддано захищати і розбудовувати правову і соціальну державу.

При цьому вони мають людську гідність, національну самосвідомість, гуманістичну мораль, знають свої права і свободи і вміють цивілізованим шляхом відстояти їх, сприяючи громадянському миру і злагоді в суспільстві та дотримуючись законів.

Патріотичні якості вихованців формуються у процесі власної життєдіяльності і залежать від тих відносин, які наповнюють цю діяльність.

Отже у сучасному вихованні відбувається перехід від регулюючих функцій спеціальних педагогічних умов і вимог, системи виховних заходів і стихійного впровадження інноваційних форм діяльності до організації особистого соціального досвіду у процесі створення виховних ситуацій. Такі ситуації потребують від вихованця здійснення відповідальної соціальної дії, формування особистого соціального досвіду.

Одним з головних показників патріотичної зрілості є збереження української мови, ґрунтовне володіння нею.

Патріотичне виховання, крім, спрямованості на формування соціально важливих, громадянських якостей особистості, має на меті досягнення інших завдань виховного процесу – успішної соціалізації молодого покоління і саморозвитку особистості як суб'єкта діяльності.

Громадянська соціалізація студентів – процес, що здійснюється не тільки у спеціально організованому середовищі, але й за його межами.

Важливою особливістю сучасного етапу є розвиток та реалізація патріотичних компетентностей учнівської молоді, насамперед перш за все на місцевому рівні, у місцевій громаді. Це передбачає залучення до справи патріотичного виховання та здійснення відповідних програм різних учасників, представників різних соціальних верств. Такий виховний процес набуває якісно нових ознак і виходить за межі традиційного розвитку відокремлення виховного процесу від суспільства, місцевої спільноти та обмеження виховання винятково вищим закладом.

Таким чином, патріотичне виховання повинно акумулювати соціалізацію молодих людей у процесі їх міжособистісної взаємодії, у навчально-виховному процесі, здійснення патріотично-формуючого підходу в навчальний та позаурочний час, а також організацію громадянської діяльності студентів у вищих закладах та громадах.

Список бібліографічних посилань

1. Бех І. Д. Виховання особистості : у 2 кн. Київ : Либідь, 2003. Кн. 1. 280 с.
2. Гончаренко С. Український педагогічний словник. Київ : Либідь, 1997. 376 с.

3. Лавриченко Н. Педагогічне осмислення проблем соціалізації шкільної молоді у Франції. *Шлях освіти*. 2000. № 4. С. 20–23.
4. Мудрик А. В. Введение в социальную педагогику. М., 1997. 252 с.
5. Сметанський М. Змістові характеристики виховання як педагогічної категорії. *Шлях освіти*. 2005. № 3. С. 5–9.
6. Харламов И. Ф. Формирование личностных качеств в процессе воспитания. *Педагогика*. 2003. № 3. С. 52–59.

Отримано 25.02.2020

УДК 378.6.011.3:172.15:355(477)

Сергій Володимирович ФОРОСТОВЕЦЬ,

начальник комунального закладу

*«Харківський ліцей з посиленою військово-фізичною
підготовкою «Рятувальник»» Харківської обласної ради,
кандидат філософських наук;*

Микола Васильович БАГЛАЙ,

начальник курсу № 2 факультету логістики

Національної академії Національної гвардії України (м. Харків)

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДІ У ВІЙСЬКОВИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

*Розкриті питання національно-патріотичного виховання молоді у військо-
вих закладах освіти. На сучасному етапі розвитку українського суспільства фор-
мування патріотизму стає все більш актуальним. У зв'язку з багатомовністю
країни та запозиченням досвіду інших держав пріоритетним стає прищеплення
громадянам національно-патріотичних цінностей. Першочерговим є виховання
любові до нації у майбутніх захисників України. Пріоритетом у вихованні та
навчання молоді є шанобливе відношення до Батьківщини, її національних сим-
волів, захищати її суверенітет, цілісність та незалежність тощо.*

Міністерством освіти і науки України розроблено рекомендації про національно-патріотичне виховання у закладах освіти у 2019–2020 навчальному році, які мають використовуватися працівниками освіти при плануванні виховної роботи з учнівськими колективами. Формування патріотизму в українському суспільстві залишається першочерговим як для держави, так і для системи освіти в цілому. У зв'язку з цим національно-патріотичне виховання є важливою складовою освітнього процесу [2].

Питання патріотичного виховання хвилювало літописців, державних і громадських діячів, письменників: Н. Літописця, Я. Мудрого, В. Мономаха, П. Орлика, Ф. Прокоповича, Г. Сковороду, Т. Шевченка, П. Куліша, Д. Чижевського, Л. Українку, І. Франка, М. Грушевського, В. Винниченка, С. Рудницького. Багатогранні аспекти патріотичного